

بررسی الگوهای گفتاری امام خمینی و مبانی آن در قرآن و حدیث

اعظم صفایی

معاونت پژوهشی

پژوهشکده امام خمینی (س) و انقلاب اسلامی
وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی

۱۳۹۷

سرشناسه: صفایی، اعظم، ۱۳۵۸ - عنوان و نام پدیدآور: بررسی الگوهای گفتاری امام خمینی و مبانی آن در قرآن و حدیث / اعظم صفایی. مشخصات نشر: تهران: پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی، معاونت پژوهشی، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۱۶۳ ص.

شابک: ۷-۸۴-۷۹۸۶-۹۶۴-۹۷۸ ۱۲۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۵۳-۱۵۵.

موضوع: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. — دیدگاه درباره اسلام

موضوع: Khomeyni, Ruhollah, Leader and Founder of IRI — Views on Islam

موضوع: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. — پیام‌ها و سخنرانی‌ها

موضوع: Khomeyni, Ruhollah, Leader and Founder of IRI — *Messages and speeches

• سو: اسلام — عقاید موضوع: Islam — Doctrines

شماره افزوده: پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی. معاونت پژوهشی

رده بندی کنگ: ۷۰۶۰۱۵ الف ۵/ ۱۵۷۴ DSR

رده بندی دی.ی: ۸۴۲، ۹۵۵

شماره کتابشناسی: ۴۰۰۲۰۶

کد/م ۲۴۷۳

پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی (وابسته) — مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی

بررسی الگوهای گفتاری امام خمینی و مبانی آن در قرآن و حدیث

نویسنده: اعظم صفایی

مدیر آماده‌سازی: سید محمد حسینی

ویراستار: اعظم سلیمانی

صفحه‌آرایی و طرح جلد: زهرا قربانی

ناشر: معاونت پژوهشی، انتشارات پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی

شابک: ۷-۸۴-۷۹۸۶-۹۶۴-۹۷۸ قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

نوبت چاپ: اول سال چاپ: ۱۳۹۷ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

مراکز پخش:

فروشگاه شماره یک: خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخررازی، پاساژ ظروفچی

تلفن: ۶۶۴۹۳۰۸۱ دورنگار: ۶۶۴۰۰۹۱۵

فروشگاه شماره دو: خیابان انقلاب، چهار راه حافظ

تلفن: ۶۶۷۰۱۲۹۷

امور نمایندگی‌ها و نمایشگاه‌ها

امور سفارشات و بازرگانی

فروشگاه مجازی مؤسسه عروج

www.oroujpub.com

نشانی: اتوبان تهران - قم، قبل از عوارضی، حرم مطهر امام خمینی، پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی

http://www.ri-khomeini.ac.ir : تارنما

پست الکترونیکی: info@ri-khomeini.ac.ir

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۳	تعریف اصطلاحات و متغیرها
۴	معنای لغوی الگو
۴	معنای اصطلاحی الگو
۵	روش نگویی
	فصل اول: مبانی و اصول فکری امام خمینی با توجه به قرآن و حدیث
۸	مقدمه
۸	اعتقاد به توحید
۸	توحید در لغت و اصطلاح
۱۰	توحید محور ادیان آسمانی
۱۱	توحید اساس همه عقاید حق
۱۳	اصل خدا محوری
۱۴	خدا محوری در امور فردی و اجتماعی
۱۵	آثار خدا محوری در حیات انسان
۱۵	امنیت و آرامش
۱۷	آزادگی و وارستگی
۲۰	رهایی از ترس و ناامیدی
۲۱	عزت مندی و شکست ناپذیری
۲۳	اعتقاد به نبوت
۲۴	اعتقاد به نبوت و امامت
۲۴	رهاورد تبعیت از پیامبر و معصومین
۲۴	بیرون رفتن از هر بن بست فکری و عملی
۲۵	دستیابی به کامیابی بزرگ
۲۵	پیامبر آسوه حسنه

۲۶	پیامبر و ائمه در کلام امام خمینی
۲۷	اصل تأسی به معصومین
۲۷	تشکیل حکومت
۲۹	ویژگی‌های حاکم اسلامی از دیدگاه امام خمینی
۲۹	علم
۳۱	عدالت
۳۲	رابری در مقابل قانون
۳۴	وردمی بودن
۳۶	رعایت ترق افاد
۳۷	ساده زیستن
۴۰	تحمل سختی در راه
۴۱	دمیدن روح مبارز تلاش در جان محرومان و مستضعفین
۴۲	دعوت سران ظالم به بازگشت و اصلاح امور
۴۴	شرح صدر و مدارا با دیگران
۴۷	آمیختن سیاست با دیانت
۵۰	قرآن
۵۱	قرآن در کلام امام
۵۲	اصل تأسی به قرآن
۵۳	التزام عملی امام به قرآن در امور فردی و اجتماعی
۵۶	التزام عملی به قرآن در امور سیاسی
۵۹	انسان
۵۹	کرامت انسان در قرآن
۶۰	کرامت ذاتی
۶۰	کرامت یا ارزش عالی (اکتسابی)
۶۱	انسان خلیفه الله
۶۲	انسان در کلام امام
۶۳	اصل ارزشمندی و کرامت انسانی
۶۳	التزام عملی امام به حفظ کرامت انسانی

۶۶	دنیا
۶۶	دنیا سرای گذر
۶۷	حُبّ دنیا و دنیا طلبی منشأ بدی ها
۶۹	دنیا در کلام امام
۷۱	اصل فانی بودن دنیا

فصل دوم: بول و الگوهای ظاهری در گفتار امام خمینی

۷۴	مقدمه
۷۴	اصل اعطاء، شنش و هدایت گری
۸۰	اصل صداقت و سادگی
۸۴	اصل آینده گرایی
۸۶	الگوهای ظاهری در گفتار امام
۸۷	شفافیت و رسایی
۹۱	قاطعیت و صلابت
۹۵	تکرار و تلقین

فصل سوم: الگوهای اعتقادی و ایدئولوژیک در گفتار امام خمینی

۱۰۰	مقدمه
۱۰۰	حق گوایی و خداخواهی
۱۰۲	اسلام خواهی
۱۰۵	تأکید بر فرائض
۱۰۸	تأکید بر التزام به اخلاق

فصل چهارم: الگوهای فرهنگی - اجتماعی در گفتار امام خمینی

۱۱۲	مقدمه
۱۱۲	الگوهای فرهنگی
۱۱۲	اهتمام بر اصلاح فرهنگی
۱۱۵	توجه به فرهنگ دینی

- ۱۱۷ خود باوری و نفی خود باختگی فرهنگی
۱۲۰ الگوهای اجتماعی در گفتار امام خمینی
۱۲۱ تأکید بر اهمیت خانواده
۱۲۳ تأکید بر خدمت‌گزاری به جامعه اسلامی
۱۲۶ توجه به حقوق اقلیت‌های دینی
۱۲۹ اهتمام بر ارتقای جایگاه زن
۱۳۲ توجه به جوانان

فصل پنجم الگوهای گفتار امام خمینی

- ۱۳۸ مقدمه
۱۳۹ آزادی‌خواهی و اهتمام بر استقلال
۱۴۰ سیاست خارجی در کلام امام خمینی
۱۴۲ قانون‌گرایی
۱۴۵ تأکید بر مشارکت مردمی
۱۴۶ تأکید بر اتحاد و وحدت (تفرقه ستیزی)
۱۵۰ طاغوت ستیزی و ظلم ستیزی (دشمن شناسی و دشمن ستیزی)

- ۱۵۳ منابع و مآخذ

مقدمه

شاید بزرگ‌ترین اسفار زمینی، داشتن قدوه و اسوه‌ای مثال زدنی است تا بتواند صعوبات گردنه‌ها و تندراه‌های سنگلاخی طریق عبودیت را طی کند و به سر منزل هدایت واصل گردد. مجموعه حاضر که به عنوان بررسی الگوهای گفتاری امام خمینی (ره) و مبانی آن در قرآن و حدیث می‌باشد، جرحه‌ای است که کوثر همیشه جاری گفتار و کلام امام، که جان جویندگان حقیقت را سیراب می‌سازد.

از زمانی که لحظات حساس تاریخ رقم می‌خورند و احزاب‌های بزرگ میان دو مرحله مختلف به عرصه ظهور می‌رسند، غالباً این لحظات و مسایم به اسامی اشخاص می‌شوند، چنانچه لحظه نزول وحی بر پیامبر چنین بود. آن حادثه بررگ ظلمات جاهلیت را محو و درهای نور اسلام را گشود به گونه‌ای که پیامبر مشخصه برز آینه و چنین است دیگر رخدادهای تاریخی. اگر به تاریخ معاصر توجه کنیم، در برابر وقایع حوادث و شخصیت‌هایی قرار می‌گیریم که جایگاه ویژه‌ای در تبیین حقیقت تفکر و تمدن اسلامی دارند و بدون شک امام مهم‌ترین و شاخص‌ترین این شخصیت‌هاست. زیرا ایشان تنها تلاش خود را به جنبه زندگی انسانی محدود نکردند و با تغییر موقعیت‌ها و حوادث «شیوه» خود را تغییر ندادند، یعنی نه تنها تسلیم موقعیت موجود نشدند، بلکه تلاش نمودند تحولاتی فراگیر در اسلوب‌های تفکر و روش‌های عملی ایجاد نمایند و در این

راه توفیق یافتند که نشانه آن، وقوع انقلاب اسلامی بود.

امام از منظر احیای دینی و اصلاح‌گری اجتماعی صاحب مرتبتی والا است، ایشان «عالم دین» است و عالم دین، نه تنها بیان‌گر آن، که پاسدار و نگاهبان آن نیز باید باشد. ایشان به‌عنوان اندیشمندی زمان‌شناس و روشن‌بین در اندیشه و عمل منادی اسلام زنده و مخالف با کج‌اندیشی‌ها و واپس‌گرایی‌ها بودند و با متحجران نیز همان‌گونه ستیز داشتند که با شاه. حاکمان جور سراسر گیتی. از این‌رو آن حضرت از دو سو مورد خشم و حمله بودند. هم از سوی دین‌ستیز ریاکار و وابسته‌ای که سرانجام انقلاب، طومار حیات آن را درهم پیچید. و افروشی آن، ایران اسلامی و رهبری ممتاز آن بی‌پرده با امریکا و دیگر پشتیبانان راه‌رو قرار گرفتند، و هم از سوی کج‌اندیشان متحجر.

گفتار امام، گفتاری انقلابی است که ارتباطی تنگاتنگ با نهضت ایشان و با نام و افکارشان داشت. گفتار ایشان علاوه بر اشتمال بر تعالیم معرفتی منطبق با اسلام ناب محمدی به انواعی از ملکات ایمانی، اخلاقی و عقلایی نیز متصف بود.

وجود چنین شخصی، با روحیه‌ای استیلائی و انگویی مثال‌زدنی از رهبری دینی و روشن ضمیر است که از تعالیم قرآن و پیامبر و ائمه معصومین بهره‌وافر برده و به تطهیر قلوب و تزکیه نفوس و تعلیم عقول همت گمارده و در رتب، سخنان ساده، انقلابی و خالصانه و حکیمانه به هدایت‌گری انسان امروز پرداخت.

اسوه و قدوة بودن امام برای انسان معاصر حتی بدون در نظر گرفتن فرقی مختلف اسلامی، - سنی و شیعه - جای گفتگو نیست. چیزی که هست همواره کف‌ها، نوشته‌ها و گزارش‌های گشتی، واکنشی و بینشی حضرت امام نقل و روایت شده است که کاری بس نیکو و لازم بوده است، اما کمتر محققانی دست به این کار دشوار زده‌اند که در کردار و رفتار امام به دنبال مُدل و الگو بروند و اسوه بودن امام را برای همگان عینی و عملی گردانند. مسأله این پژوهش بررسی جنبه‌های الگویی در سخنان ایراد شده ایشان که به زیور نشر مزین شده، به منظور استخراج مدلی برای انسان مسلمان معاصر در حوزه «گفتار» است.